

ON QUEDA EL BENESTAR INFANTIL A L'EUROPA DEL DEMÀ?

Declaració final del VI Congrés Europeu sobre Infància Maltractada, Barcelona, 22 d'octubre de 1997

documents

Reunits a Barcelona, del 19 al 22 d'octubre de 1997, investigadors, experts en protecció a la infància, professionals de la intervenció social, responsables institucionals i altres persones implicades amb la infància i en la promoció i defensa dels seus drets, amb motiu del VI congrés Europeu sobre infància maltractada, patrocinat per IPSCAN (International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect), FAPMI (Federación de Asociaciones para la Prevención del Maltrato Infantil) i ACIM (Asociació Catalana per a la Infància Maltractada), sota el lema "On queda el benestar infantil a l'Europa del demà?"; hem acordat majoritàriament fer pública la següent declaració:

Als participants d'aquest Congrés ens resulta profundament preocupant la pèrdua de prioritats polítiques i pressupostàries que té la infància a quasi tots els països d'Europa i, molt especialment, l'adreçada a aquells nens i nenes que es troben en situacions de dificultat personal, familiar o social. La infància és mereixedora d'una consideració molt més gran que la que té actualment a la majoria dels nostres països, a les nostres ciutats, a les nostres vides i a tots els contextos interpersonals i organitzacionals que l'afecten. Nens i nenes han de ser considerats membres importants de la nostra societat, és a dir, ciutadans subjectes de drets, i no merament com el grup dels "encara-no".

Per això, s'ha considerat que són necessàries les següents prioritats en l'acció:

- En els nivells local, regional i nacional a tota Europa, establir procediments concrets d'identificació, notificació, estudi, avaluació, intervenció i seguiment de tots els casos de maltractament infantil, sobre una base pluridisciplinària i interinstitucional.

- Que els nens i les nenes de tota Europa rebin informació, bàsicament en el marc de la institució escolar, sobre els seus drets, de possibles tipus de maltractaments, i d'altres violacions dels seus drets, dels quals poden ser víctimes; de les circumstàncies que habitualment acompanyen aquestes situacions; i dels circuits existents per a informar-se, denunciar-los i rebre ajuda (vegeu la Recomanació 12 de 1991, del Comitè de Ministres del Consell d'Europa).

- Que la població general estigui informada de forma clara i accessible, de quins són els llocs i circuits per denunciar possibles maltractaments. Aquests serveis i circuits haurien de crear-se i millorar-se urgentment a tots aquells llocs on no existeixin o funcionin deficientment.

- Promoure polítiques locals, regionals i estatals de promoció, recolzament i ajuda a les famílies amb fills, particularment davant de riscos o situacions de dificultat social (vegeu la Recomanació 2 de 1990 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa). Afavorir el manteniment dels nens i nenes en la seva família natural, i en el seu entorn habitual.

- Impulsar codis ètics dels diferents col·lectius professionals que tracten, directa o indirectament, amb la infància,

inclosos els dels mitjans de comunicació social. Hem de buscar, molt particularment, un major respecte per a aquells nens i nenes que es troben en situacions de dificultats o conflicte social (vegeu la Convenció dels Drets del Nen de les Nacions Unides i la Resolució 1003 de 1993 de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa).

- Crear i promoure la funció de defensor dels nens i nenes (*ombudsman*) a escala europea, a cada regió i a cada estat; i, en la mesura del possible, també a nivells locals (vegeu la Resolució A3-0172/92 del Parlament Europeu). En tot cas, amb independència de les administracions respectives.

- Revisar les legislacions de cada país, i la seva aplicació, perquè els actes d'adults que tinguin conseqüències perniciososes per al desenvolupament i socialització de nens i nenes, i en particular la pornografia infantil, el turisme sexual que utilitza nens i nenes fins i tot fora del propi país, i totes les formes d'abús i explotació sexual, estiguin correctament tipificats i perseguits, tant a nivell d'aquells que els inciten, organitzen o intercedeixen, com dels seus realitzadors materials.

- Revisar les legislacions, en tots aquells casos en els quals encara no s'ha fet, per a prohibir explícitament el càstig físic i tota forma de tracte degradant a nens i nenes, sense que es puguin intercedir raons educatives per a justificar-ho.

- Estudiar mecanismes més eficaços per a l'articulació i coordinació de les avaluacions i intervencions tècniques i

les intervencions i decisions judicials en cada cas i difondre aquells existents que són considerats com a bones pràctiques per ambdues parts.

- Promoure més decididament polítiques preventives, i promotores del bon tracte a la infància, sense ser exclusiu en l'actuació contra les situacions ja consumades.

- Facilitar i promoure la participació de nens i nenes en els fòrums i plataformes on es debatin temes que els afecten, i molt particularment en aquells relacionats amb la seva protecció i els seus drets.

- Buscar formes i procediments per a difondre més informació i prestar més atenció als problemes de la infància habitualment considerats poc espectaculars per els mitjans de comunicació social, independentment de la seva quantificació: nens i nenes en institucions residencials, de col·lectius minoritaris (ètnics, culturals o religiosos), hospitalitzats, de carrer, explotats mitjançant el treball, en situació de pobresa, en famílies amb problemes d'alcohol o altres drogues, en contextos familiars de violència o ruptura, maltractaments psicològics, situacions de maltractaments institucionals, etc.

- Promoure actuacions de millora de la informació i la consciència ciutadana en relació a la infància, no buscant la culpabilització de ningú, sinó apel·lar a la responsabilitat col·lectiva en relació amb els ciutadans de menor edat, i a la necessitat de que tinguin l'experiència positiva d'una societat justa, respectuosa,

democràtica, responsable, solidària i considerada amb tots els seus membres.

- Desmitificar les informacions que associen maltractament infantil exclusivament amb marginació social, o amb unes classes o situacions socials determinades. Difondre que la violació dels drets de nens i nenes es dona en tots els estaments de la societat (com queda clar en els casos de turisme sexual, prostitució infantil, etc.), encara que les seves formes poden ser diferents, i en diverses situacions (formació d'esportistes d'èlit, subjectes i objectes de publicitat, internats privats, hospitals d'alt standing, etc.).

- Reforçar els sistemes administratius i jurídics per que tot nen o nena suposadament infractor disposi com a mínim de les mateixes garanties que els adults; perquè el sistema penal sigui l'últim recurs a utilitzar; i per promoure un ampli ventall de mesures educatives, alternatives a la privació de la llibertat, supervisades per professionals adequadament formats (vegeu les Regles de Beijing de les Nacions Unides i la pròpia Convenció de Drets del Nen).

- Vetllar per que el contingut de la Convenció sobre els Drets del Nen, ratificada per tots els països europeus, es concreti i es compleixi a cada país europeu.

- Potenciar la investigació relacionada amb els maltractaments i l'abandonament, i sobre els factors de resiliència. Promoure la investigació rigorosa sobre els mètodes més efectius d'intervenció, particularment els preventius i de recol·lament a les famílies.

- Promoure el coneixement de la situació i la solidaritat efectiva amb la infància dels països en vies de desenvolupament, en situacions de conflicte armat, d'opressió o de catàstrofe natural.

- Que els experts que treballen en la detecció de delictes greus, i particularment els delictes sexuals contra nens o nenes, i els propis nens o nenes suposadament víctimes, rebin el suport idoni davant de possibles pressions o amenaces que puguin rebre.

I s'han plantejat les següents propostes davant del futur europeu immediat:

- Els governs locals, regionals i estatals haurien de reconsiderar una major prioritat política i pressupostària a la bona atenció de tota la població infantil, i, en particular a l'afrontament dels problemes socials que afecten a nens i nenes, en coherència amb l'article 4 de la Convenció dels Drets del Nen, i de les altres normes i recomanacions dels organismes internacionals que vetllen pels drets de la infància (vegeu també, la Recomanació 1.286 i Resolució 1.099, de 1996, del Consell d'Europa).

- Investigadors, professionals de la intervenció, professionals de la informació, i tots aquells que treballem per a la infància, hem de coordinar esforços per oferir als ciutadans una visió més àmplia de la realitat infantil a Europa i dels problemes que la afecten, sense centrar-nos en els més espectaculars. El patiment de molts nens i nenes no té perquè estar relacionat amb l'espectacularitat de la

seva situació, i en canvi, sí que sovint ho està amb el silenci i l'oblit amb què l'envoltem.

- Els ciutadans han d'estar informats adequadament no només de la realitat de la nostra població infantil, sinó també de les diverses circumstàncies en les quals la seva col·laboració i la seva actuació poden ser vitals, i molt concretament de com fer-ho a cada lloc: en quines situacions i a qui informar davant sospites de qualsevol tipus de maltractament o abandó d'un nen o nena; on anar davant de situacions familiars de dificultat social; com interactuar amb un nen o nena en diferents situacions; com millo-

rar els serveis i actuacions socials adreçats a la infància; com millorar les pràctiques socialitzadores de pares i educadors, evitant el tracte inadequat; com respectar millor la seva imatge i els seus drets a l'informar a través dels mitjans de comunicació social; etc.

- És urgent estimular actituds ciutadanes més conscients i responsables vers els nostres nens i nenes, per que el bon tracte a la infància sigui assumit com un repte d'implicacions col·lectives. Nens i nenes han de ser visiblement tinguts més en compte a les nostres ciutats, a la nostra vida quotidiana, i a totes aquelles relacions interpersonals i situacions ins-

titucionals que els afecten. Ells i elles han de sentir que són importants per a tots nosaltres en el present, que són ciutadans i ciutadanes, i no només uns "encara-no".

- Per tot això, investigadors i professionals de la intervenció, a través de les organitzacions en les quals ens agrupem, ens oferim i comprometem a intensificar els nostres esforços, i a seguir obtenint el suport i la col·laboració de tots els organismes locals, nacionals i internacionals que vulguin assumir una decidida responsabilitat vers la millora de la nostra infància i de la infància de tot el planeta.

